

אבל לרב מנשיא בר גדא, הסובר שהקוצר לסכך אין לו ידות, מי לימא תנאי היא? או שמא יש מקום לומר, כי אף אחרים מודים לדבריו.

אמר לך רב מנשיא: דכולי עלמא סברי, הקוצר לסכך אין לו ידות.

ומה שאמרו אחרים שאף הידות פסולות לסיכוך, הכא כבריינתא, במאי עסקינן, כגון שקוצצין לאכילה. שיש לו צורך בחיבור הידות לאוכל, ואחר כך נמלך עליהן לסיכוך. ולפיכך סוברים אחרים שאין מחשבתו לבד מועילה להפקיע מהן שם ידות, ועדיין מקבלות טומאה הן.

ומקשה הגמרא: אי מיירי בקוצצין לאכילה, מאי טעמייהו דרבנן, דהיינו תנא קמא, הסובר שאין ידות צריכים ביטול?

וכי תימא טעמו של תנא קמא הוא, שאף על פי שמתחילה היה להן תורת ידות, מכל מקום, קסברי רבנן, כיון דנמלך עליהן עתה לסיכוך, ושוב אין לו צורך באוכל ובחיבור הידות להם, בטלה ליה מחשבתו הראשונה, ונפקע מהם דין ידות.

לא יתכן לפרש כן!

שהרי, ומי בטלה ליה המחשבה הראשונה לאכילה, שהורידה לידות דין קבלת טומאה, בהכי במחשבתו לסכך בהן?

וחתנן [כלים כה ט]: כל הכלים הטעונים עיבוד וגמר מלאכה, ולכן הם אינם נחשבים כלי לגבי קבלת טומאת כלים כל עוד לא

נגמרה מלאכתן, הרי הם

יורדין לידי קבלת טומאה במחשבה. י-א
כלומר, מחשבה שחושב על הכלי ומייעדו למטרה כל שהיא, הרי היא קובעת את מהותו של הכלי. ולכן, מיד כשנגמרה מלאכת הכלי למטרה שהועיד לו, הרי הוא ראוי לקבל טומאה.

כגון, עור שעיבדו והחליט לייעדו לשולחן, כלי הוא ומקבל טומאה, הואיל וכבר עתה הוא ראוי לשמש כשולחן. אבל, אילו היה מייעדו עבור רצועות לסנדלים, שטעון אז העור מלאכה נוספת של חיתוך והתאמה, אין הוא מקבל טומאה עד שיהיה ראוי לשמש כרצועה לסנדל.

ואין עולין מטומאתן, כלומר, אם ייעדו מתחילה למטרה מסויימת שאינה צריכה מלאכה נוספת, והיה ראוי לקבל טומאה, ובא לשנות את יעודו למטרה אחרת, שצריך מלאכה נוספת כדי לעשותו ראוי לאותה מטרה, אין הכלי עולה מתורת קבלת טומאה במחשבה, ואפילו קודם שנטמאו, אלא בשינוי מעשה. כגון, שהתחיל לחותכו מעט, שהיא תחילת המלאכה למטרה החדשה שייעד לו עתה, שעל ידי אותו מעשה בטל ממנו היעוד הקודם. ואין העור מקבל טומאה עד שתגמר מלאכתו לאותה מטרה.

שכך הוא כללו של דבר: מעשה מוציא אפילו מיד מעשה.

כלומר, אפילו עשה בו מתחילתו מעשה

המוכיח שהכלי מיועד למטרה הראשונה, כגון שייעד עור לשולחן, וקיצצו סביבותיו כדי ליפותו, יכול הוא להוציאו מתורת קבלת טומאה על ידי מעשה המוכיח שיעוד הכלי השתנה. וכל שכן שמעשה מוציא מיד מחשבה.

אבל מחשבה אינה מוציאה לא מיד מעשה, ולא מיד מחשבה. וכיון שכן, מדוע תועיל מחשבה בלבד ליעד לסיכון כדי להוציא את הידות מתורת קבלת טומאה שירדה עליהן כשהועידן לאכילה?!

וכי תימא: הני מילי שאנו אומרים אין מחשבה מוציאה מידי מחשבה, דוקא בכלים דחשיבי, חשובים הם, והואיל ויצא עליהם שם כלי במחשבתו הראשונה, לא פוקע ממנו שמו על ידי מחשבה, אלא רק על ידי שינוי מעשה. (248) אבל ידות, דלצורך אכילה נינהו, ואינן כה חשובות, אימא במחשבה נעשה, ירדה להן תורת קבלת טומאה, ובמחשבה פלקא יוצאת היא מהן.

דוחה הגמרא: התנן: משנה מפורשת היא במסכת עוקצין, שאין ידות האוכלין יוצאים מידי קבלת טומאה במחשבה גרידא:

דתנן [עוקצין א ה]: כל ידות האוכלין, כגון עומרים של תבואה, שבססן [להלן נחלקו האמוראים בפירוש הדברים] בגורן, אותן ידות [שהן הקש ברוחב בית יד סמוך לראשי השיבולים] טהורות, כלומר בטל מהן דין ידות לענין קבלת טומאה, ורבי יוסי מטמא.

ומבאר הגמרא: בשלמא למאן דאמר "בססן" היינו התיר אגודן של העומרים, (249) ועל ידי זה גילה דעתו שאינו צריך את הבית יד, לפי שעיקר מטרת הבית יד היא כדי שיהיה אפשר לאגוד את השיבולים, שפיר. כי יש לומר שידות אינן חשובות כאוכלים, ולכן מחשבה בלבד מוציאתן מידי ידות האוכלים ומטהרתן גם בלי מעשה, שהרי מבואר במשנה זו שעל ידי היתר האגודה, שאינו אלא גילוי דעת ומחשבה בעלמא, בטילה המחשבה הקודמת.

אלא למאן דאמר, מאי "בססן", בססן ממש, שדש את הידות ברגלי בהמה (250) או בכלי, שהוא מעשה חשוב, מאי איכא למימר? הרי מבואר שבמחשבה גרידא אף ידות אינן יוצאות מתורת קבלת טומאה, אלא צריך מעשה ממש. וכמו כן בקצצן לאכילה וירדו לידי קבלת טומאה, ואחר כך נמלך עליהם לסיכון, לא יצאו מידי קבלת טומאה

עדיין לשמר את הסכך שלא יתפזר.

248. נחבאר על פי רש"י. אבל הריטב"א פירש: הני מילי כלים דחשיבי, והרי הם מקבלים טומאה מחמת עצמם, על כן אין הם עולים מטומאתם אלא על ידי מעשה. אבל ידות האוכלין, שאינם חשובים, ומקבלים טומאה רק מחמת שטפלים הם לאוכל, עולים מידי טומאה במחשבה גרידא.

249. ולדבריו, "בססן" היינו, כמו "מתבוססת בדמייך" מתגוללת, שמחמת התרת האגודות מתגוללן השיבולין בגורן ונוחים להתפזר. רש"י.

250. ולדבריו, "בססן" היינו כמו "בשמך נבוס קמינו", "בוססו את חלקתי". רש"י.

במחשבה גרידא.

ושוב קשה, מהו טעמו של תנא קמא, הסובר שענפי התאנים המחוברים לתאנים כשרים לסיכוך ואין בהם דין ידות, על אף שקצצן לאכילה.

מתרצת הגמרא: **הבא נמוי**, בברייתא לעיל של סוכי תאנים, מדובר **שבססן ממש** לידות על ידי מעשה, ולא רק נמלך עליהם לסיכוך, ולכן אין הידות מקבלות טומאה, ולא צריך שירבו הקשין על הידות. (251)

ומקשה הגמרא: **אי הכי, מאי טעמייהו דאחרים**, הסוברים שידות התאנים פסולות לסיכוך, וצריך שירבו הקשין גם על הידות? הרי הידות אינן מקבלות טומאה כיון שבססן, ושינוי מעשה ודאי מוציא מידי מחשבה?!

מתרצת הגמרא: **דאמור** [סוברים הם] **כרבי יוסי**.

דתנן [שם]: **רבי יוסי מטמא** לידות אף שבססן.

אך מקשה הגמרא: **האי מאי?** מהו פשרו של תירץ זה?

בשלמא התם, בידות של אוכלין שבססן, **טעמא דרבי יוסי** המטמא ידות אף שבססן, הוא משום **דחויא לכרבי שמעון בן לקיש**. כלומר, יש לו שימוש בידות אף לאחר שבססן, ונוח לו שיהיו מחוברים באוכל, וכשבססן לא נתכוון לבטלן ולנתקן מן האוכל, אלא לרכך. וכמו שמפרש רבי שמעון בן לקיש.

דאמר רבי שמעון בן לקיש: הואיל וראויות השיבולים על ידי הידות, **להופכן** ממקום למקום **ב"עתר"**, קלשון, וללא הידות לא נוח להפוך את השיבולים, כיון שהם קטנים ודקים, ונופלים בין שיני הקלשון, משום כך לא בטל מהם שם ידות, וראויים הם לקבל טומאה.

אלא הכא, כשאינו צריך אותם אלא לסכך, **למאי חויא?** למה ראויות הידות אחר שבססן? וכיון שכך, מהווה הבסיסה ביטול גמור לידות, ומוציאה אותן מידי טומאתן.

ומתרצת הגמרא: טעמם של אחרים, שלא חילקו בין ידות האוכלין לקוצר לסכך, הוא משום שגם בנמלך עליהם לסיכוך **חויא** ראויות הידות לשימוש, **לכי סתר**, למנקט **להו בגילייהו**. כשיסתור סוכתו, יאחזם בקשים שלהם, וינטלו ראשי השיבולים עם הידות. וכיון שהם סוברים כרבי יוסי, שאף

ותירץ **הערוך לנר**, שדוקא בכלאי כלים חששו שמא לא ישתברו כדי טהרתן, דאין הכל בקיין בשיעור השבירה הנצרך. אבל בבסיסת הידות הכל בקיין.

והשפת אמת כתב, שמדובר באופן שבססן שלא כדרך דשה, ולכן דינו כקוצר לסכך שאין לו ידות, הואיל ובמעשה זה הוא מבטל מהן דין

251. הקשו האחרונים [שפת אמת ערוך לנר]: מדוע מועילה כתישת הידות להוציאן מתורת קבלת טומאה, הרי כמו שאסרו חכמים לסכך בכלאי כלים, שמא יבא לסכך גם בכלים שלא נשתברו, כמו כן כאן יש לאסור לסכך בשיבולים שבססן, שמא יסכך בידות האוכלין בלא בסיסה?!

אחרי שבססן יש להן שם ידות, כל שעדיין מועילות הידות לשימוש מסויים, משום כך אף בקוצר לסכך לא נפקעה תורת ידות מהן.

גופא: כל ידות האוכלין שבססן בגורן, טהורות. ורבי יוסי מטמא.

מאי "בססן"?

רבי יוחנן אמר: בססן ממש,

רבי אלעזר אומר: התיר אגדן.

ומבאר הגמרא: **בשלמא לרבי אלעזר, דאמר בססן היינו התיר אגדן, היינו, זהו הטעם דמטמא רבי יוסי, הואיל והתרת אוגדן אינו מעשה חשוב דיו לבטל תורת ידות מהן.**

אלא לרבי יוחנן, דאמר בססן ממש, שדשן ברגלי בהמה, אמאי מטמא רבי יוסי?

אמר רבי שמעון בן לקיש: הואיל וראויות השיבולים להופכן על ידי הידות בעתה, קלשון. (252)

ואגב שאמר "הואיל וראויות להופכן בעתה", הביאה הגמרא גם מימרא זאת:

אמר רבי אלעזר, למה נמשלה תפלתן של צדיקים בעתה? וכמו שמצינו [בראשית כה]: "ויעתר" יצחק לה' לנוכח אשתו כי עקרה היא, "ויעתר" לו ה'.

כדי לומר לך, מה עתר זה מהפך את התבואה בגורן ממקום למקום, אף תפלתן של צדיקים מהפכת דעתו של הקדוש ברוך הוא ממדת אכזריות למדת רחמנות.

מתניתין:

במשניות הקודמות נתבאר, אלו מינים פסולים לסיכוך מדאורייתא. עתה עוסקת המשנה במינים הכשרים לסיכוך, ופסולים רק מחמת צורתם, מטעם שיתבאר להלן:

מסככין בנסריים, [בגמרא יתבאר מהו רוחב הנסרים שעליהם דנה המשנה], **דברי רבי יחודה.**

ורבי מאיר אוסר.

ובגמרא יתבאר טעם מחלוקתם.

נתן עליה על גג הסוכה בצידה, סמוך לאחת הדפנות, נסר שהוא רחב ארבעה טפחים שאין מסככין בו, (253) **וכמו שיתבאר להלן**

כיון שכבר היו חשובים "ידות" מתחילה לא פוקע דין זה מהם, הואיל ועדיין משמשים הידות לתשמיש כל שהוא. והראיה לכך, שהרי "מינקט להו בגילייהו" אין זה תשמיש חשוב דיו להחשיבן כידות, ואם כן, לכאורה גם הפיכת השיבולים בעתה אינו תשמיש חשוב יותר, שהרי דין "מינקט להו בגילייהו" ילפינן מהפיכתן בעתה, **חזון איש.**

253. כאן משמע בפשיטות שסכך פסול פוסל את הסוכה בארבעה טפחים. ולהלן דף יז א

ידות. אבל אם דשן כדרכן, הואיל ושימשו את האוכל עד זמן הדישה, וכן הוא דרך השיבולים להיות נידושים לבסוף, לא הפקיע מהן בבסיסתו שם ידות, ודינם כשברי כלים. ועוד האריכו בזה האחרונים, ועיין בהרחבה ב**חברותא למסכת עוקצין.**

252. ואף ששימוש זה, להופכן על ידי הידות באמצעות העתה, אינו שימוש חשוב דיו, ואילו לא היה להם תורת "ידות" מתחילה לא היו נחשבים כ"ידות" מחמת שימוש זה, מכל מקום,

בגמרא], וסופו של הנסר כלה תוך ארבע אמות לדופן, הרי היא כשרה. (254)

ואף שנסר זה פסול לסיכוך, הוא אינו מפסיק בין הדופן הסמוכה לו לשטח הסוכה, לפי שאין סכך פסול פוסל מן הצד אלא בארבע אמות, אבל בפחות משיעור זה אנו אומרים "דופן עקומה". כלומר, הסכך הפסול נחשב אף הוא כחלק מן הדופן, וכאילו נתעקם הדופן ובא עד הסכך הכשר.

ובלבד שלא יישן תחתיו של הנסר, שהרי סכך פסול הוא.

גמרא:

אמר רב לפרש את מחלוקת התנאים במשנתנו:

מחלוקת רבי מאיר ורבי יהודה היא בנסרין שיש בהן רוחב ארבעה טפחים, שרוב תקרות הבתים עשויות מנסרים אלו. (255)

דרבי מאיר אוסר לסכך בהם, משום דאית ליה גזרת תקרה, כי אם נכשיר נסרים אלו לסיכוך, יאמר, מה לי לטרוח ולסכך בנסרים אלו, הרי תקרת ביתי עשויה אף היא מאותם נסרים, ויכול אני לשבת תחתיהם. ואם יעשה כן נמצא מבטל מצוות סוכה, שהרי ביתו של כל ימות השנה פסול לישבת סוכה, וכמו שדרשו חכמים: "סוכה" אמר רחמנא, ולא ביתו של כל ימות השנה. (256)

ורבי יהודה לית ליה גזרת תקרה, ולא חשש שמא אם נתיר לו לסכך בנסרים אלו יבא לשבת תחת תקרת ביתו.

אבל בנסרין שאין בהן רוחב ארבעה טפחים, דברי הכל כשרה, הואיל ורוב תקרות הבתים אינן עשויות מנסרים כה צרים, ואין לחוש שמא יבא לשבת תחת תקרת ביתו.

ושמואל אמר: בשאין בהן רוחב ארבעה טפחים מחלוקת רבי מאיר ורבי יהודה, ובהם

255. כן היא שיטת רש"י בביאור הטעם שאין סכך פסול פוסל אלא בארבעה טפחים. ועיין מה שהקשו על דבריו הריטב"א והר"ן, וראה עוד בילקוט מפרשים.

256. לשון רש"י. ומשמע מדבריו, שאם בא לישב תחת תקרת ביתו של כל ימות השנה העשויה מסכך כשר, אין טעם פסולו משום שלא היתה עשייתה לשם צל אלא לשם דירה — ומדין "תעשה ולא מן העשוי", אלא גזירת הכתוב היא, ד"סוכה" אמר רחמנא, ולא ביתו של כל ימות השנה. אבל בריטב"א מבואר, שפסול "ביתו של כל ימות השנה" הוא משום "תעשה ולא מן העשוי". וכן משמע בדברי רש"י עצמו להלן דף טו א, וכן היא פשוט כל

מצינו שנחלקו בזה האמוראים, ויש הסובר שאין סכך פסול פוסל את הסוכה אלא בארבע אמות. ופירשו התוספות ועוד ראשונים, שאין הסכך הפסול פוסל ממש את הסוכה, אלא הוא מחלקה לשני חלקים. ועל כן, אם היו לסוכה שלוש דפנות וסכך פסול מהלך על פני רוחבה מקצה לקצה, רואין כאילו שתי סוכות הן, והואיל ולכל אחד מן החלקים יש רק שתי דפנות, פסולה כולה.

254. בגמרא יתבאר מי הוא שאמר סיפא זו, האם רבי מאיר שאסר ברישא סיכוך בנסרים, או שבנסר שהוא רחב ארבעה טפחים מודה רבי יהודה שאין מסככין בו.

הוא שהתיר רבי יהודה, הואיל ואין רוב תקרות הבתים עשויות מהן. ורבי מאיר מחמיר, ואוסר אף בהם, לפי שמיעוט אנשים עושים תקרות הבתים מהן, ועדיין יש לחוש שמא יטעה וישב תחת תקרת ביתו של כל ימות השנה. (257)

אבל אם יש בהן רוחב ארבעה טפחים, הואיל ורוב תקרות הבתים עשויות מהן, דברי הכל סוכה זו פסולה.

ומקשה הגמרא על שמואל, הסובר שמחלוקתם היא בנסרים שאין בהן ארבעה, ומשמע כי אפילו בנסרים דקים ביותר מחמיר רבי מאיר:

וכי אפילו בנסרים הרחבים פחות משלשה טפחים אסר רבי מאיר! והא קנים בעלמא נינהו, ואם פסולים הם לסיכוך לא מצינו סכך כשר כלל! (258)

אמר רב פפא: הכי קאמר שמואל: יש בהן רוחב ארבעה טפחים, דברי הכל פסולה, אבל

אם היה רוחבם פחות משלשה טפחים, דברי הכל כשרה, מאי טעמא, קנים בעלמא נינהו.

כי פליגי רבי מאיר ורבי יהודה, מרוחב שלשה טפחים, עד רוחב ארבעה טפחים. וזהו ביאור מחלוקתם:

מר, רבי יהודה סבר: כיון דליתנהו הנסרים ברוחבם כשעור מקום [רשות], שהוא בארבעה טפחים, כמו שמצינו לגבי רשויות שבת, לפיכך לא גזרינן לפוסלם לסיכוך משום גזירת תקרה, שאינם חשובים לעשות תקרה מהם. (259)

ומר, רבי מאיר סבר: כיון דנפקי להו מתורת לבוד, שאם היו ניטלים ממקומם לא היינו רואים את אויר מקומם כמי שאינו, וכאילו הסכך הכשר סמוך זה לזה מדין "לבוד", לפי שהלכה זו נאמרה רק עד ג' טפחים. ועל כן, הנסר המכסה את אותו אויר חשוב הוא, ודומה לתקרה, ולפיכך גזרינן שלא לסכך בהן, שמא יטעה וישב תחת קורות ביתו.

הסוגיא שם.

הגמרא להקשות דקנים בעלמא נינהו?!

259. כך פירש רש"י. ודבריו צריכים עיון, שהרי בגמרא מבואר שהטעם לאסור נסרים רחבים ארבעה טפחים, הוא מפני שיש בהם שיעור מקום שהוא שיעור חשוב לחצוץ בין הסכך לדפנות, ומדוע הוצרך רש"י לתוספת זו שחשובים לעשות תקרה מהם?!

יתירה מזו, מדוע הוצרך רש"י לעיל בביאור דברי רב לפרש, שטעם פסול נסרים אלו הוא מפני שרוב תקרות הבתים עשויות מהן, ולא כתב את הטעם המפורש בגמרא בדברי שמואל, שיש בהם שיעור מקום?! ועיין פני יהושע וערוך לנר.

257. לשון רש"י: "ורבי מאיר חייש למיעוט, שיש מיעוט העושין תקרה מהן". ומשמע, שדברי רבי מאיר כאן הם לשיטתו בכל מקום דחיישינן למיעוטא, וכמו שאמר שקטן אינו חולץ ואינו מיבם, שמא ימצא סריס. וכן קטנה אינה חולצת ואינה מתיבמת, שמא תמצא אילונית [יבמות קיט]. ועיין ילקוט מפרשים.

258. הקשה הריטב"א: לשיטת רש"י הסובר שאין דרך לעשות תקרות הבתים מנסרים כה דקים, מדוע לא מקשה הגמרא, דהואיל ואין תקרות הבתים עשויות מנסרים דקים כאלו, אין טעם לאסור את הסיכוך בהם? ומדוע הוצרכה

כמבואר לעיל].

אבל **שני נסרין** שאין בכל אחד מהם שיעור י"ד-ב הראוי לפוסלה, **אין מצטרפין** לארבעה טפחים לפסול את הסוכה באמצעה. ומשנה זו, דברי רבי יהודה היא, שלפיו לא גזרו חכמים על נסרים רחבים לפוסלם לסיכוך משום גזירת תקרה.

רבי מאיר אומר: אף **נסרין** מצטרפים זה עם זה **כפדינין**, ומצטרפין לפסול את הסוכה כשאר סכך פסול.

ומקשה הגמרא: **בשלמא לשמואל, דאמר בשאין בהן ארבעה מחלוקת, ופוסל רבי מאיר נסר שאינו רחב ארבעה טפחים, אבל יש בהן ארבעה דברי הכל פסולה, יש לבאר, מאי "מצטרפין" שאמר רבי מאיר בברייתא? — מצטרפין לארבעה. והיינו, שכל נסר היה רחב שלושה טפחים ודינו כסכך פסול. ולכן, כשהעמידם זה לצד זה, הרי הם מצטרפים לפסול את הסוכה בארבעה טפחים, כדין שאר סכך פסול הפוסל בארבעה טפחים.**

ואילו רבי יהודה לשיטתו סבר, שנסרים רחבים שלושה טפחים כשרים לסיכוך, ועל כן ודאי אינם מצטרפים לפוסלה.

אלא לרב, דאמר בשיש בהן ארבעה מחלוקת, אבל אין בהן ארבעה דברי הכל הסוכה כשרה, ואפילו לרבי מאיר, אם כן, היכי דמי נסרים אלו הפוסלים את הסוכה רק על ידי צירוף שני נסרים?!

הרי ממה נפשך, **אי דאית בהו בכל אחד מהם רוחב ארבעה טפחים, כדי שיחשבו סכך פסול, למה להו לאיצטרופי?** הרי כל

תנן בסיפא של משנתנו [והניחה הגמרא עתה שהלכה זו לדברי הכל היא]: נתן עליה על גג הסוכה בצידה סמוך לדופן נסר שהוא רחב ארבעה טפחים, הרי היא כשרה, ובלבד שלא יישן תחתיו של הנסר.

ומקשה הגמרא: **בשלמא לשמואל, דאמר בשאין בהן ארבעה טפחים היא מחלוקת רבי מאיר ורבי יהודה, אבל יש בהן ארבעה טפחים דברי הכל פסולה הסוכה תחתיו, משום הכי לא יישן תחתיו, שהרי יש בנסר זה ארבעה טפחים.**

אלא לרב, דאמר בשיש בהן ארבעה מחלוקת, ולדעת רבי יהודה אפילו נסרים רחבים ארבעה טפחים כשרים לסיכוך, אבל אין בהן ארבעה דברי הכל כשרה, אם כן, לרבי יהודה יקשה, אמאי לא יישן תחתיו? הרי סכך כשר הוא, אף שיש ברוחבו ארבעה טפחים?!

מתרצת הגמרא: **מי סברת כי הלכה זו דברי הכל היא, ואף רבי יהודה מודה בה?!**

לא כן הוא, אלא **סיפא, אתאן לרבי מאיר בלבד, הפוסל נסר שיש בו רוחב ארבעה טפחים, ועל כן לא יישן תחתיו.**

תא שמע מהא דתנן שם: נתן על גבי סוכתו **שני סדינין**, שאין בכל אחד מהם לבדו שיעור לפסול את הסוכה מדין סכך פסול, וסדינים אלו, היות והם ראויים לקבל טומאת בגדים הרי הם פסולים לסכך בהם, הרי הם **מצטרפין**, אם היו סמוכים זה לזה, לשיעור ארבעה טפחים הפוסלים את הסוכה באמצעה [אבל מן הצד אינה פסולה עד ארבע אמות, שהרי הם כ"דופן עקומה",